

det ærede Medlem og mig, opmærksom paa, at jeg havde udtalt, at jeg vilde arbejde for det indenfor mit Parti. Naar jeg derfor i Dag maa stemme imod det Ændringsforslag, der er stillet af Udvalgets Mindretal, gør jeg det ud fra den Overbevisning, at det er ganske givet, at vil man staa i et politisk Parti, maa man ogsaa tage Hensyn til dette Partis Flertal.

Jeg vil gerne — og jeg gør det i Overensstemmelse med de Udtalelser, som jeg har fremsat om, at jeg indenfor mit Parti vilde arbejde for en saadan Folkeafstemning — gøre et Par enkelte Bemærkninger yderligere angaaende dette. Forholdet er dette, at baade her i denne Sal og ogsaa ude i Pressen har man haft en Del tilovers for, at man kunde fremsætte en saadan Udtalelse og saa stemme, saaledes som jeg allerede forlængst har hævdet, at jeg vilde stemme. Og nu vil jeg ikke sige, at man skal gøre saadan som et æret Medlem af dette høje Ting, der ikke er Partifælle af mig, sagde: den Slags Ting motiverer man ikke, det gør man. Tværtimod! Det ærede Medlem vilde gerne have Forhandlingen sluttet saa hurtigt som muligt, og derfor gav han mig det Raad. Men jeg vil gerne have Lov til at sige: Skulde det mon aldrig være hændt andre Medlemmer af dette høje Ting, at de har udtalt, at de har arbejdet for en Ting i deres Parti og saa har stemt paa en anden Maade i Salen? Skulde det mon aldrig være hændt? Jeg vil fremhæve en Udtalelse, der faldt saa sent som i Dag, af det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen. Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen rettede nemlig en indtrængende Opfordring til den højtærede Statsminister om ikke at gøre dette Spørgsmaal om en Folkeafstemning til et politisk Spørgsmaal; thi, sagde det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen, hvis det ikke bliver et politisk Spørgsmaal, kan vi jo stemme rent sagligt om det. Men det vil jo sige, at det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen just giver Udtryk for den Tankegang, at i et politisk Spørgsmaal maa et Parti stemme sammen. Og der er heller ikke den fjerneste Tvivl om, at vil et Parti arbejde sig politisk frem, saa et det netop Vejen.

Men endelig skal jeg gøre en Slutningsbemærkning til det ærede Medlem Hr. P. Munch. Det forekommer mig, at naar det ærede Medlem Hr. P. Munch Gang paa Gang er vendt tilbage til mig angaaende denne Afstemning, saa kunde der være god Grund for det ærede Medlem til at være en lille Smule varsom. I „Det ny Aarhundrede“, et Tidsskrift, som det ærede Medlem

utvivlsomt kender, var der i Efteraaret 1904 en Enquête, og fra denne Enquête beder jeg om Tilladelse til at bringe et Par ganske enkelte Citater. Denne Enquête spurgte om følgende: Bør Forbindelsen mellem Stat og Kirke bevares, eller bør der indføres en frikirkelig Ordning med fri Menigheder med frit valgte Præster? I denne Enquête svarede mange fremragende Mænd, og til Slut som den bedste af alle Tidsskriftets Redaktør, det nuværende ærede Medlem Hr. P. Munch. Og hvad svarede da det ærede Medlem Hr. P. Munch? Det ærede Medlem skrev: Adskillelse af Stat og Kirke har for sig det simple Retfærdighedsprincip. Alt i alt kan jeg da ikke se rettere, end at de Bekvemmelighedshensyn, der føres i Marken for de bestaaende Forhold, forvandler sig til Grunde for imod disse. Og senere: Adskillelse af Stat og Kirke vil være baade den retfærdigste og den mest praktiske Ordning. Og som Slutningsbemærkning omtrent skrev det ærede Medlem: Da burde Overgangen ske hurtigt og helt. Den 11. Maj 1922 var der af Socialdemokratiet i dette høje Ting stillet en Dagsorden, som ikke gik ud paa at adskille Kirke og Stat, men som kun gik ud paa, at der skulde nedsættes et Udvalg til at forberede denne Sag. I 1922, 18 Aar efter, hvor stod da den Mand, som mente, at denne Overgang mellem Stat og Kirke burde ske hurtigt og helt?

Borgbjerg: Det ærede Medlem, der nu talte, følte aabenbart en stærk og forstaaelig Trang til at vikles ud af nogle kun et Aar gamle Udtalelser, og til en saadan Aarvikling eller Selvafvikling fra fastslaaede, refererede Udtalelser skulde der en umaadelig Bunke Ord og en Række vidtløftige Betragtninger, saaledes at det ærede Medlem maatte helt tilbage til 1904, til Forholdet mellem Kirke og Stat, som jeg ikke tror vedkommer denne Forhandling stort. Det viser bedst, hvor svagt det ærede Medlems Standpunkt er, og hvor godt han havde handlet ved at tie. (Modsigelse). Ja, han viste selv sin Svaghed derved. Men jeg for mit Vedkommende kan ikke beklage mig, for man skal ikke rose sig selv, men naar man bliver rost af andre, er det ganske behageligt en Gang imellem, særlig naar det er af en Modstander. Naar det ærede Medlem føler sig beføjet til at vise her, hvilken sand profetisk Gave jeg havde i 1909, kan jeg ikke beklage mig, for det er gaaet i Opfyldelse til Punkt og Prikke, hvad jeg den Gang sagde. Det ærede Medlem havde selv Fornemmelsen deraf for Højres Vedkommende. Det er gaaet i Opfyldelse baade